

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—“ „4.50“
za četrt leta „1.50“ „2.25“
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se
upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Oglasi in oznanila se račune po 8 nov.
vrednosti v petitu; za naslove z debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osemtnice itd
se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema upravništvo v ulici Carintia 28.
Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je moč«

Bodimo možje!

Vender, vender! Sicer še le v jed-
najstetji uri — ali vender! Večina dežel-
nega zbora v središču našem se je vzdra-
mila: pozno sicer, ali bolj je pozno, nego
nikdar.

Afera Kočevskega okrajnega šolskega
nadzornika Komljanca — o Kočevskih raz-
merah govorimo tudi na drugem mestu —
je toli gorostasna, da ne najdemo primer-
nih besedi — hoteči opisati čutstva, ki
nas prošinjajo — da ne bi nas zalotila
močna roka gospoda državnega pravdnika.

Ni naš namen preiskovati, je-li rečeni
okrajni šolski nadzornik kriv ali ne, ali
to vemo in to hočemo glasno konstatovati,
da je način, kakor so odstavili tega nad-
zornika nezakonit in duhu naše ustave
protiven. C. kr. deželni šolski svet je sicer
cesarsko-kraljeva oblast, toda njega delo-
krog razteza se le po obsežu dotične kro-
novine, je tedaj tudi nekaka deželna oblast;
zato pa je tako ostentativno preziranje te
deželne oblasti — kakoršno smo doživeli
ravnokar na Kranjskem, in menda nikjer
drugod že dolgo ne — krušenje deželne
avtonomije. Mi se nikakor ne ogre-
vamo za deželno avtonomijo, ker smo za-
govorniki narodne avtonomije; ali
ker nam te poslednje za sedaj še ne pri-
voščijo, je naša dolžnost, da branimo vsako
malenkost, katera bi utegnila vsaj rahlo
svet opominjati, da smo še tu, da še ži-
vimo in katera utegne biti viden znak in-
dividuvalnosti naše v državi tej. Zato pa
nam je pri sedanjih razmerah deželni
šolski svet — ako vživa oni ugled, kateri
mu po vsej pravici gre — ljub in drag,
ker se v njem zrcali samostalnost in indi-
vidualiteta vsaj jednega kosa naroda na-
šega. S tega stališča sodimo mi najnovejši
dogodek na Kranjskem in zato se nam
vidi čin gospoda naučnega ministra na
perjen ne le proti deželnemu šolskemu
svetu Kranjskemu in nadzorniku Kom-

ljanecu, ampak proti deželi Kranjske in
— ako se postavimo na vzvišenejšo sta-
lišče — proti narodni naši indi-
viduvalnosti. In temu se nikakor ne
bomo čudili, ako poznamo anticenden-
cije gosp. naučnega ministra glede nas Slo-
vencev. Le mimogrede omenimo še dru-
zega vzroka, radi katerega nam dá dogo-
dek ta mnogo misliti: mi smo vznemirjeni,
ker je odstavljen g. Komljanec prouzro-
čila država v državi — nemški
Schulverein. Gospôda, tu ni šala!
Ako se mi pravočasno ne zavemo daleko
sejajoče važnosti tega momenta — da se
namreč temu provokacijskemu in agresiv-
nemu društvu na ljubo prezirajo cesarske
in deželne oblasti — potem pa nas bode
društvo to brez dvojbe pogotnilo. Dá, tako
daleč že sega protekcija, naklonjena re-
šenemu šolskemu društvu, da se njemu na
ljubo v nemar pušča najelementarnejše za-
hteve najprimitivnejšega pravosodja; in ta
zahteva je: najprej zasliši obto-
ženca, potem še le sodi!

Vse kaže, da so za nas nastali kri-
tični časi. Germanizacija dviga drzno svojo
glavo. Po nemških zmagah na bojnem
polju se je porodil furor teutonicus in iz
teh zmag srka še vedno življenja sok v
takej obilici, da niti ni misliti, da bi mu
opešale življenja moči.

Večina deželnega zbora pojmla je —
hvala Bogu na tam! — veliko važnost
najnovejšega čina gospoda naučnega mi-
nistra, ker ta čin nam prejasno označuje
tendencijo politike sedanjega ministerstva.
Večina rečenega deželnega zbora — iz-
vzemši par veljakov, glede katerih pa je
vsak resnično neodvisen rodoljub že na-
pravil svojo sodbo — jela se je zavedati
velike odgovornosti, ki sloni na nje ramah;
postavila se je po robu, kakor se možem
spodobi, ki poznajo rodoljubne dolžnosti:
skrb za narodno bodočnost, narodno
ekzistencijo. S tem pa je pripoznala,
da je bila do sedaj na krivej

poti. Politika absolutne oportunnosti do-
vela nas je res daleč. Toda prosimo po-
trpljenja, da se izjavimo: vsak politik bodi
oportunist, ker brez te lastnosti ga ni do-
brega politika; ali oportunizem bodi zdrav,
narodno-egoističen, in segaj le
do dovoljene meje. Kakor hitro pa postavi
oportunizem v nevarnost narodno čast in
narodne pravice, tedaj prenehaj takoj in
na njega mesto stopi — brezobzirna od-
ločnost.

V tem pogledu so gospodje
na Kranjskem mnogo grešili.
Posledice njih grehu lezejo — ne lezejo,
ampak kar drvijo jedna za drugo na dan.
Postopanje naučnega ministra proti nad-
zorniku Komljanecu je jedna teh posledic
— to je fakt, katerega ni moči z nobene
strani opravičiti, kakor se spleh slaba stvar
zagovarjati ne da. To postopanje bilo bi
nemogoče; z afero Komljančovo ne bi se
bili nikdar bavili, da so bili poslanci
naši vsikdar možje. Krivica, ki se
nam je dogodila, je očitna in vender
kolik krik po nemško-liberalnih listih.
Le poglejte jo, „Neue Freie Presse“, ko-
liko denunciacij, sumničenj in obrekovanj
proti nam Slovincem je nakupičila, samo
zato, ker so se poslanci naši vender en-
krat začeli braniti stopala, katerega ho-
dejo ljuti nasprotniki položiti na tilnik naš.

Je-li vsega tega treba bilo? Ne in
odločno ne! Da neso veljaki naši — da
prav po domače povemo — gospôde na
Dunaju razvadili, privadili bi se bili ti po-
slednji našemu glasu in ne bi ropotali,
kakor bi se svet podiral, ako le pohlevno
odpremo svoja usta. Ali razvadili smo jih.
Klasična priča — „N. Fr. Presse“ — iz-
rečno pravi, da je že postala železna navada,
smatrati Slovence kot brezpogojne privr-
žence slavne vlade. Dotični odstavek Pre-
šinega članka slôve: „Celo desetletje sem
smatral je ves svet Slovence za brez-
pogojne privržence vladajo-
čega zistema, kateri sedaj pa sedaj

— s pomočjo ali brez pomoči grofa Hohe-
warta — po ministerskih hotelih prizen-
tujejo svoje želje (Wunschzettel), sicer
pa gredo čez hrib in plan z gro-
fom Taaffejem, ne glede na to,
ali so se njih želje izpolnile, ali ne!“

To je dovelj jasno povedano in tako
je tudi res bilo. Posledice so žalostne
ali neizogibne so bile po takem nemoža-
tem postopanju.

Ali pozabimo, kar je bilo; veselimo
se, da je prišlo pravo spoznanje, če tudi
nekoliko pozno. Glavo po konci in možko
naprej po ravnem potu, imejoči pred seboj
veliki cilj: bodočnost naroda! Le-
kdo sam sebe spoštuje, sam sebe ceni,
smo se nadejati, da ga bodo drugi spo-
štovali.

Predno končamo, izraziti bi hoteli željo,
ki v tem trenutku prešinja vse naše bitje.
Ljubimo se med seboj, bodimo složni! Ako
smo složni, smo nepremagljivi. Dogodki
novejših časov naj se nikdar več ne pono-
vijo med nami; s tremi zapahi zaprimo
vrata onim naukom, ki nam neso prinesli
nikacega dobička, pač pa velike škode,
ker so žugali nas narodno demora-
lizovati.

Bodimo torej možje!

—t—

Politični pregled.

Notranje dežele.

Predsednik državnega zbora, eksce-
lencia dr. Fran Smolka slavil je dne
5. t. m. svoj 80. rojstni dan. Čestitali so
mu z mnogih strani, tako tudi minister-
predsednik grof Taaffe.

Državni zbor snide se 4. ali 5. de-
cembra t. l.

V deželnem zboru Štajar-
skem interpeliral je poslanec Račay
namestnika radi osnovitve volilnih komisij

jo užival!“ Sluga vrši ledenim obrazom
svoj posel: 210 v prvo, drugo in — —
— Vsi se spogledajo, družina obledi.
V tem mučnem trenutku začuje se ropot
na stopnicah. Sluga zopet: 210 v drugo in
v — — V tem trenutku se odpro vrata
in vstopivši gospod zakliče: 300 gld.!
Obledeli Furlan pridoda hitro: 301! Go-
spod pa 400! Furlan je bil premagan, ni
si upal več dražiti. Sluga zaključi dražbo:
hiša je ostala za 400 gold. ptujemu go-
spodu. Vsi se oddahnejo. Sedaj se pa
oglasijo ptuji gospod: „Čegava je ta hišica?“
„Naša, milostljivi gospod“ — vije mu Minka
roki naproti. „Imate družino?“ „Hčerko
mlado“ — reče Vinorad.

Ali ta gospod je bolje poznal Vino-
radove razmere, nego si je ta mislil. Po-
kara ga: „Vinorad, vi ste lahkomišelnost
vašo družino v nesrečo spravili. Nečem
vam očitati preteklih dni. Jaz ne potre-
bujem hiše; vrnem — darujem vam jo
ali le s pogojem, da od vaših prislužkov
vsaki teden uložite 50 kr. v hranilnico,
dokler ne prihranite 400 gld. Z Bogom!“
Gospod v naglici odide. Jok in vrisk sledil
je temu nenadejanemu prizoru. Notar in
birič sta odšla. Furlanove cikle se pa še
čujejo po lesenih stopnicah.

PODLISTEK.

Varčnost in zapravljivost.

Vinorada loti se obup.

(Konec).

„Da, ko teman oblak ulegla se je
nesreča na moje srce, nikdar več se ue-
rešim teh nadlog. Bog ne dopušča čude-
žev, torej meni ni več pomoči.“

„Vender nesi koga ubil, saj si bil
vedno tako pohleven kot ovčica.“ Vinorad
prime Pijerada za rami, pogleda ga srpo
v oko: „Čuj, meni gre hiša na boben —
kaj mi je storiti — svetuj — pomagaj!“
„Potrpi, če zadenem terno, ti jo rešim jaz.“
„Slabo tolažilo, nemaš-li družega sveta?“
O da bi poč solnce zatemnila, dokler ne
dobim pomoči!“ Pijerad ga prime pod-
pazduho ter odpelje seboj pojoč: V vinu
skrbi pozabimo, do dna kozarce vse iz-
pimo.“

Hiša je prodana.

Po istej cesti gre sodni sluga, za njim
pa koraka gospod. Ko ga dohiti, povpraša:
„Priatelj, vi pravite tedaj, da gre danes
ubogemu Vinoradu hiša na kant? Kedo
pa je ta Vinorad?“ „Reven okoličan je,
nekadaj kmet, sedaj težak.“ — „Ima tudi

družino?“ — „Da bi jo tako ne imel:
ženo in hčer.“ — „Kako je pa zlezel v
dolgove?“ — To pa ne vem, gospod. Ne-
komu je dolžan 200 gld. in ta mu hišo
na boben pošilja.“ — „Kje pa stanuje?“
„Tam le v oni bajtici — oprostite, moram
iti, je že pozno.“

Gospod malo postoji in sam seboj
sodi: Gotovo je zapravljivost, pijančeva-
nje in lahkomišelnost uzrok tej nesreči.
Tako izginjajo naša posestva v tuje roke.
Tujec bogati, domačin pa boža — berači.“
— Hiti za slugom.

„Ne bode tako huda, morda Vinorad
najde dobrotnika: ne obupaj nikar“ —
tolaži učitelj razjokano Mince. „Kedo se
pa usmili reveža, saj veste zgodbo o iz-
gubljenem sinu: kedar je vse zapravil,
ostal je sam.“ V tem ustopi oče: „Vse je
izgubljeno — žena — vse, ako mi hišo
vzamejo, naj še mene, naj še tebe, naj nas
vseh; ni ga prijatelja za nas — da go-
spod učitelj — taka se nam godi.“ „Ali
te nesem svarila, prosila, zaklinjala, do-
kler je bil še čas; pa vse zaman. Ko bi
bila sama, bi se že prehranila; kaj pa
otrok? Tako mlada, pa bode prisiljena iti
v svet.“

Pijerad, ki je bil tudi navzoč, da to-
laži vinskega brata, poseže v besedo:

„Ko bi jaz tako imel, bi vam iz »rea-
pomogel.“ Pomagal bi, pomagal popivati:
oba sta kriva naši nesreči. Ali glejte:
dekler imam ti roki zdravi, ne umremo
od glada“ — zaroti se Minca. Učitelj tudi
temu pritrdi s pogovorom: „Čista pamet,
zdrave roke, so več vredne, ko zlate gore.“
Začujejo se stopinje na stopnicah. „Nekdo
stopa po stopnicah; ne jeden, več jih je
— tu so“ vsikne Minka. Vinorad pa za-
grozi: „Naj le pridejo; kedor vzame hišo,
bode moral tudi družino.“

Na vrata potrka nekdo, zatem ustopi-
pijo: notar, sluga in še par drugih nezna-
nih oseb. Na stopnicah, za vratmi skriva
se Furlan. Notar stopi sredi sobe, natakne
naočnike, prebere sodnijski odlok, vsled ko-
jega se dovoljuje na prošnjo nekega Fur-
lana radi dolžnih 200 gold. ekskutivna
dražba Vinoradovega imetja.

Minka, sedeča v nekem kotu, zakrije
si obraz. Blizu nje sloni učitelj. Vinorad
stiska pest ter žuga ostrimi pogledi Fur-
lanu, kateri se je potihoma prikradel v
sobo. Sluga udari lahno na boben. „200
gld. k prvem —“, vse molči. Po dol-
gem premolku oglasi se Pijerad: 201;
hitro za njim Furlan: 210. Vinorad vsikne:
„Ni-li ta glas kostanjarjev?“ Srpo zroč v
Furlana grozi: „Gorje ti polentar, ne boš

pri volitvah volilnih mož. Jerman in drugovi so predlagali preosnovo poslovnega reda. — Pri volitvi deželnega odbora voljen je bil iz manjšine prelät Alojzij Karlon (namestnik dekan Probošcht). Slovenci torej zopet ne bodo zastopani v deželnem odboru. Tako delajo Nemci z nami!

Gospodarski odsek deželnega zbora Moravskega sklenil je deželnemu zboru predlagati, da se ne osnuje deželni kulturni svet — kakor je predlagala manjšina —, ampak da se naroči deželnemu odboru, da motri vprašanje, ali ne bi kazalo pravila kmetijske družbe Moravsko-Slezijske tako preurediti, da bi v tej družbi imel deželni zastop odločilen glas.

Spravna komisija dež. zbora Češkega se je po večdnem prestanku dne 5. t. m. zopet sešla. „Narodni Listy“ pišejo ob tej priliki: Zastoj se trudijo oficiozni listi, da bi spravno komisijo prisilili do prenatglenja. Najpoprej morajo se rešiti predloge tikajoče se pomoči onim okrajem, ki trpe vsled povodnji. Predloge te zahtevale bodo ves čas, ki je na razpolaganje deželnemu zboru. Predloga o deželnem kulturnem svetu ima 37 §. in samo Mladočehi stavili so 5C predlogov in nasvetov. Če tudi Mladočehom dovolé še tako malo časa za debatovanje, bode ta zadeva zahtevala najmanj 90 debat. Ako bi tudi zasjedanje trajalo do Božičev, vender ne bi spravili te predloge pod streho. Narodu češkemu se nikakor ne mudi s to predlogo in je prepričan, da ne bo rešena v tem zasjedanju. — O položaju na Češkem dopisal je nemški poslanec Josip Heinrich Praškej „Politiki“ dopis, v katerem čitamo naslednje karakteristične odstavke: „Vedno sem trdil: Mi (Nemci) nikakor ne moremo gospodovati na Češkem, in tudi nemamo pravice tu gospodovati; pač pasmemo zahtevati, da se brani narodno življenje naše. Spravna komisija muči se sedaj s postavnim načrtom o razdelitvi deželnega kulturnega sveta. Naravnost povem: Delo to je nepotrebno in jedinopravi predlog v spravnjej komisiji bi bil ta: Preko postavnega načrta, tikajočega se razdelitve deželnega kulturnega sveta preide se na dnevni red.“ Po poslanca Heinricha menenju je ta razdelitev čisto nepotrebna, dá, celó škodljiva. Podnebje, tla, potrebe kmeta so povsod jednake, čemu torej deliti zavod, katerega nalog je pospeševati kulturo dežele. Narodnost nema pri tem posla in ako kmetje res zahtevajo razdelitev, ne izvira iz resnične potrebe, ampak se je to zahtevanje nemškim kmetom na umeten način usililo.

V državnem zboru Ogerskem dovršili so debato o proračunu. Proračun je bil vsprejet z veliko večino; tudi zmerina opozicija je glasovala z večino.

Vnanje države.

Predvčerajšem došel je ruski carjevič na Dunaj, kjer so ga vsprejeli z veliko častjo. Cesar in vsi nadvojvode pričakovali so na severnem kolodvoru visokega gosta. Cesar naš je carjeviča dvakrat poljubil. Na potu od kolodvora do cesarske palače nabrala se je velika množica, da vidi ruskega prestolonaslednika. „Novoje Vremja“ piše ob tej priliki, da je slovesen vsprejem brezdvoybeno politične važnosti. Že to je znamenito, da politični položaj dopušča ta dogodek. Istina, da je carjevič pohodil mesto Dunajsko, priča o preobratu v Avstrijskej politiki. Rusija želi dobrih odnosajev do Avstrije, samo treba je, da Dunajski kabinet to omogoči.

V Bolgarskem vprašanju je postopanje Rusije korektno, to vprašanje pa je jedina nevarnost za evropski mir. Razumeje se pa, da ta pohod ne pomeni ruske politike.

Milanski „Secolo“ prinesel je vest, da je goriška mladina častitala Cavalotti-ju. „Pester Lloyd“ pa trdi, da je to zlobna mistifikacija imajoča jedini ta namen proslavljati iredentizem.

Tako gotovo pa vender-le ni, da bi bila vest ta izmišljena. Kdor pozna tajne vezi mej našimi iredentovci in onimi v kraljestvu, ta prav rad verjame, da se je res odposlala kaka taka častitka. Da bi se naši krogi vender enkrat iznebili tiste nesrečne taktike, s katero se prav čisto nič ne doseže: vse zakrivati in zatajevati.

Dne 7. novembra došel je nemški kancelar Caprivi v Milan, kjer ima sestanek s Crispijem. Oba državnika bila sta v civilnej obleki. Italijanski oficiozni listi izkoristujejo ta sestanek v prid Crispiju za predstoječe volitve.

Domače vesti.

Odbor političnega društva „Edinost“ ima svojo sejo prihodnjo nedeljo, dne 9. t. m. ob 10. uri predpoludnem v prostori „Delalskega podpornega društva“. Ker je na dnevnem redu neka jako važna zadeva, prosimo gospode odbornike in namestnike, da se je gotovo udeleže.

Ruski carjevič došel je včeraj ob 11. uri predpoludne z dvornim vlakom v Trst. Peron in čakalnica bila sta okrašena s preprogami. K vspejemu so došli: namestnik vitez Rinaldini, viceadmiral baron Wipplinger, ruski konzul pl. Kolemne, dva ruska generala, vkrcana na ruskih vojnih ladijah in zapovednik eskadre, admiral Bassaguine. Tudi mnogo družega občinstva se je zbralo pred kolodvorom. Ruska eskadra odplula je ob 2. uri pop. iz Miljskega zaliva.

Odlikovanje. Okrajni glavar v Sežani pl. Höhnel je o priliki umirovljenja imenovan namestniškim svetnikom.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda nabralo se je pri „Sokolovem večeru“ dne 1. nov. v „Hotel Europa“ 28 gld. 41 nč. — Dr. R. daroval je 3 gold. 50 nč. — Družbica zbrana pri telegrafu darovala je dne 1. nov. 90 kr.

Izvanredni občni zbor „Trž. podpornega društva“ se bode vršil na podlagi novih pravil v nedeljo dne 16. nov. t. l. točno ob 3½ uri pop. v društvenih prostorih (via Caserma 18). Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitev: a) vodstva, b) svetovalstva, c) pregledovalnega odbora, d) mirovnega sodišča. 4. Posamezni predlogi.

Društvo „Vesela“ v Skednju priredi jutri veselico, pri kateri bodo igrali igro „Županova Micika“. Začetek ob 5. uri. Društveni odbor se priporoča za obilno udeležbo.

Iz deželnega zbora Isterskega. V dopolnitev poročila o IV. seji, priobčimo resolucijo, katero je v istej seji predložil poslanec Dukić. Resolucija tika se razbremenjenja zemljišč in se glasi:

Hoteči, da se poboljša stanje razbremenjenih Istranov po korenitej preosnovi, pozivlja se deželni odbor, da poroča visokej cesarskej vladi o nazorih deželnega zastopa Isterskega o zemljišno-odveznem zakladu, navedenih v nižje doli predloženej pogodbi, in ako se c. kr. državna uprava zlaže z istimi, pooblaščuje se deželni odbor, da sklene z državno upravo pogodbo v zmislu:

I.

Dežela Isterska odpušča razbremenjenim Istranom in njih naslednikom ves njih dolg Isterskemu zemljišno-odveznemu zakladu na glavnici, obrestih in stroških.

II.

Državna uprava odpušča se svoje strani deželi Isterskej dolg v znesku 416.000 gld., izvirajoč iz pogodbe po državnem zakonu z dne 28. marca 1875 leta, št. 72 drž. zak. in izvirajoč iz predplačil, danih od države zemljišno-odveznemu zakladu do vključljivo leta 1873. z dotičnimi obrestimi.

III.

Dokler traja žrebanje zemljišno-odveznih obligacij, izterjavala se bode doklada

na neposredni davek (vključljivo izvanredno državno doklado) v primerem znesku, da se pokrije potrebe zemljišno-odveznega zaklada.

IV.

Tudi v bodoče predlaga se proračun in obračun zemljišno-odveznega zaklada c. kr. finančnemu ministerstvu, predno pride pred deželni zbor.

V.

Ta pogodba sestavljena je v dveh primerkih, podpisanih od ministerstva finance, deželnega glavarja in dveh deželnih odbornikov; jeden primerek hrani c. kr. finančno ministerstvo, drugega pa deželni zastop mejne grofije Isterske.

VI.

S tem stopi iz pravoveljavnosti pogodba, sklenjena vsled državnega zakona z dne 28. marca 1875. št. 72 drž. zak.

(Občinstvo je ropotalo s stolmi. teptalo z nogami, kašljalo in kihalo. Dr. Volarić zakliče: To je štala! Dr. Dukić zažuga predsedniku: „Ako ne napravite redu, že vemo, kam se nam je obrniti!“ Dr. Amoroso gre k predsedniku ter se žnjim razgovarja, kakor tudi z vladnim komisarjem. Predsednik se ozira proti galeriji, koja neprestano buči; ali niti opominjal je ni).

Dr. Dukić je nadalje predložil naslednjo interpelacijo:

Z ozirom na to, da je v obračunih deželnega zemljišno-odveznega zaklada v prešlih letih izkazanih več svot, koje je deželni odbor upotrebil za nagrade cesarskim in kraljevim uradnikom pri nekaterih davkarskih uradih po Istri, kateri uradniki so se posebno odlikovali pri iztirjevanju zaostankov zemljišno odveznemu zakladu; z ozirom na to, da je v proračunu za leto 1891. v ta namen uvrščena svota 680 gl; z ozirom na to, da je po obstoječih predpisih c. kr. uradnikom strogo prepovedano prejemati nagrade za vršenje njih dolžnosti,

stavlja jo podpisani naslednje vprašanje do c. kr. vlade:

1. Je-li znano visokej c. kr. vladi, da so nekateri uradniki, nameščeni pri c. kr. davkarskih uradih po Istri, v teku teh let prejeli nagrade za iztirjevanje zaostankov zemljišno-odveznemu zakladu za Istro; in ako jej je znano, se je-li to dogajalo knjenim privoljenjem;

2. ako se je to dogajalo, kako opravičuje visoka c. kr. vlada tako postopanje;

3. namerava-li visoka c. kr. vlada tudi v bodoče trpeti, da c. kr. uradniki, koji se odlikujejo z iztirjevanjem zaostankov zemljišno-odveznemu zakladu, dobivajo nagrade?

Poslanec Mandić je predložil naslednjo interpelacijo:

Z ozirom na to, da je Istra po velikej večini svojega prebivalstva hrvatska zemlja in da je v njej hrvatski jezik bolj običajen, nego italijanski;

z ozirom na to, da člen XIX. drž. temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867 priznava za vse urade ravnopravnost vseh jezikov, običajnih v deželi;

z ozirom na to, da je c. kr. državno sodišče na Dunaju z dopisom dne 3. julija 1888. leta št. 111 vsled pritožbe občine Vrbnik, uložene proti deželnemu odboru radi kračenja političkih pravic, ustanovljenih z člankom državnega temeljnega zakona, izreklo, da je v duhu te temeljne zakonske ustanove, da se vsaka vloga na deželne oblasti v jednom v deželi običajnih jezikov reši v istem jeziku, in da je deželni odbor, reševajoč hrvatske vloge v italijanskem jeziku rušil državne zakone in politične pravice rečene občine;

z ozirom na to, da so v deželnem odboru člani, kateri znajo govoriti in pisati hrvatski; in z ozirom na to, da pri vsem tem slavni deželni odbor v Poreču hrvatske vloge občin in pojedincev rešuje v italijanskem jeziku, dočim od cestnih odborov hrvatskih ulog brez italijanskega prevoda niti vsprejematí noče in jih celo

kaznuje z globo (— n. pr. cestni odbor Buzetski), ako mu tega ne store, vprašajo podpisani:

1. Kako opravičuje slavni deželni odbor to svoje dosedanje postopanje pri reševanju hrvatskih odnosno slovenskih vlog;

2. Namerava-li tudi nadalje tem načinom žaliti državne temeljne zakone in politična prava večine prebivalstva dežele Isterske?

(Tudi pri čitanju te interpelacije začelo je občinstvo pokašljavati in mrmrati, a videlo se je, da je dobilo komando, da se mirneje vede.

Poslanec Stanger podal je naslednji predlog:

Cesarska vlada se pozivlje:

1. da čimprej osnuje v mestu Pazinskem višji gimnazij s hrvatskim učnim jezikom;

2. ako bi to ne bilo mogoče, pa naj se osnujejo na državnej gimnaziji v Pulji hrvatske paralelke.

VI. seja dne 6. novembra. V tej seji odgovoril je vladin zastopnik na interpelacijo Mandića in drugov glede preskrbljenja vode v okraju Lošinskem in Voloskem. Rekel je, da za vodo morajo v prvej vrsti skrbeti občine.

Predsednik naznani mej drugimi prijavami, da je Njeg. Veličanstvo vzelo na znanje poročilo o delovanju isterskega deželnega zbora v l. 1889; potem da prečitati tajniku, dru. Liusu, prošnjo Buzetskih meščanov glede tamošnje šole, koja prošnja označuje in osmešuje istersko Italijane na najslajnejši način. Zastopnik Mandić čita interpelacijo na o. kr. dež. šolski svet, tikajočo se osnove ljudske šole v Zametu — občine Kastavske. Zastopnik Cleva čita interpelacijo na o. kr. vlado glede imenovanje poverjenikov za ljudsko štetje v Puljskem okraju.

Pri razpravi dnevnega reda poročila dr. Constantinio poročilo c. kr. deželnega šolskega sveta o stanju šol l. 1888 in 1889. Izraža sožaljenje, da minister uka in bogočastja ni vzel v ozir pritožb in želj, izrečenih v lanjskem zasjedanju. Predlaga, da se ukaže dež. odboru, da naj nikar ne dopušča ustanovljati šol, dokler ni uverjen o njih trajnem obstoju in vspešnem delovanju, ter naj ne dovoli pomnoževanja istih na škodo obstoječih (Gospoda Italijani imajo namreč že dovolj šol in zato ne bi hoteli, da se za Slovane osnovljajo nove. Op. pis.), in da stroški za šole ne smejo biti večji od finančnih sredstev dotičnega šolskega okraja, koje stroške morajo pokrivati sama ta okrožja. Pri razpravi govorili so zastopniki dr. Stanger, dr. Volarić, Babuder, dr. Tamaro dr. Fragiaco. Oglasili so se za besedo tudi gg. Dukić in Mandić a predsednik njima ni dal besede, ker je g. De Francoa-ehi predlagal in večina zbornice vsprejela konec debate. Mej debato spregovoril je tudi vladin poverjenik, da odbije neke napade na c. kr. šolske obstnije od strani dra. Constantinija. Predlogi poročevalca so bili vsprejeti, dočim predlogi dra. Stangerja neso bili dani na glasovanje, ker so pisani samo hrvatski.

Isti dr. Constantini čita poročilo in predlaga da se ustroji italijanske vseučilišče ali vsaj pravna fakulteta v Tratu.

Od strani manjine govori zastopnik Mandić in pročita predlog, vsled kojega bi hrvatski poslanci glasovali za ta predlog pod pogojem, da je hrvatsko vseučilišče v Zagrebu pristopno vsem hrvatskim mladeničem iz Istre, ali pa, ako miali vlada, da ni to izvedljivo, dokler smo razdeljeni na to — in ono stran, da se ustroji v Ljubljani ali v Tratu takovo vseučilišče ali vsaj pravna fakulteta, na kojoj bi se hrvatski mladeniči odgajali v svojem hrvatskem jeziku.

Prihodnja seja danes zvečer.

V deželnem zboru Kranjskem bila je burna debata, prouzročena po odgovoru go-

spoda deželnega predsednika na interpelacijo, predloženo po narodnih poslancih radi nezasišane slučaja, da je g. naučni minister G a u t s c h — specijelni prijatelj nas Slovencev — odstavil okrajnega šolskega nadzornika Kočevskega, Ivana Komljanca, ne da bi bil o stvari poizvedoval pri deželnem šolskem svetu in ne da bi bil dotičnika poprej pozval na odgovor, da je torej sodil, obsodil in tudi obsodbo dejanski izvršil, ne da bi bil obtoženca zaslišal. Taka justica je zares čudna justica. Stvar je velike načelne važnosti in uverjeni smo, da ustrezemo čitateljem našim, ako ob tej priliki priobčimo s Kočevskega došel nam dopis, koji nam jako dobro pojasnjuje tamošnje razmere in dobro označuje tam delujoče osebe, odnosno tendencije, koje vodijo neke uradnike pri njih delovanju. Dopis slove:

Vem, gospod urednik, da bi ta dopis lepše mestu imel v „Slovenskem Narodu“, ker govori o Kranjskih razmerah, ali pošljem ga Vam, da Slovenci, kateri imajo dan na dan posla z laškimi rogovileži, zvedo kake moške imajo njihovi bratje po Kočevskem, in da uvidijo, s kakimi sustrastneži imajo se boriti za obstanek svojega materinega jezika.

Že pred več nego dvema meseci hodil je okrajni glavar Kočevski, gospod Thoman, okolo po vaseh Draga, Trava, Srednja Vas, Novi in Stari Kot, Podplanina itd. agitovat med ljudstvom (valjda nema družega dela), da bi se v cerkvi namesto slovenski nemški propovedovalo. (Bravo!) V vaseh, kakor je Podplanina, Stari in Novi Kot, katera so samo pol ure od hrvatskih jim sosednjih mest oddaljena, in po katerih govore samo slovenski in hrvatski, moral je z golo zvižaco pridobiti nekoliko glasov, kateri so bolj iz strahu svoje podpise oddali. Postopanju okrajnega glavarja postavila sta se po robu veleč. g. župnik iz Drage in trgovec Turk. Delala sta — eden v cerkvi, drugi izven cerkve —, da bi zavedeno ljudstvo zopet na pravo pot obrnila. Celo na bližnje Hrvatsko došel je glas o grožnjah in pretnjah proti ubogemu župniku in Turku, kako da ju bo g. glavar uničil. Prošnja za nemško pridigo šla je v belo Ljubljano. Veselo so si nekateri menicali roke, češ, stvar je že gotova. Ali kako so se grozno opekli!

Dne 29. t. m. prišel je nek kanonik, ako se ne varam, pred. g. Klun, iz Ljubljane in pričelo se je popisovanje. Se ve, da je trebalo prošnjo prečitati. Torej počel je pred. gospod kanonik: „An die . . .“ „Ja, prečastni gospod, naj nam raztolmačijo po slovenski, ker mi ne znamo nič nemški“ — oglašil se je eden izmed ljudstva. „Kako ste pa podpisali prošnjo, ako niste razumeli, kaj je notri?“ „Jaz je že nesem“ — oglašil se nekdo — „toda drugi, kateri so podpisali, bili so prevarjeni: nekateri z lepo besedo, drugi z grožnjo; torej mislim, prečastni gospod, da bi vi narodu raztolmačili, kaj in kako je, da po tem narod glasuje“. In bilo je tako. Ko je pred. g. kanonik razjasil to stvar, počelo je glasovanje in v kratkem proglašen je bil sijajen in hvalevreden rezultat. Preko štiri sto glasov oddanih je bilo za slovensko pridigo in od 58 glasov, ki so bili oddani za nemško pridigo (to se ve, od kakovih mož?!) odstopilo jih je 13 na slovensko stran. Torej slavna nemška zmaga bila je 45 proti 400. Vivat! Tako so si Slovenci ne samo pred svojim narodom osvetlili lice, nego i pred sosednjimi brati Hrvati, kateri so z velikim veseljem pozdravili ta pojav mej Slovenci. Mi pa vprašamo, ali bode pri današnjih okolnostih, ko v Ljubljani v deželnem zboru sami narodnjaki sedé, ta stvar tako ostala? Smejo-li uradniki na tak čuden način uplivati na ubogo slovensko ljudstvo?! Nadejamo se, da je temu konec, ker tako zahteva poštenje naroda.

†
Slovensk delalec nam piše: Kolika zagrizenost proti nam Slovencem vlada tudi mej Tržaškimi priprostim ljudstvom, priča nam nasledni dogodek. — Nedavno peljala

je neka sorodnica moja hčerko mojo doli po stopnicah. Sreča ja nek starček, ki nosi po hišah „arivi in partenze“. Začevši slovensko govorico se starec razvname ter zarohni: „Tu se ne sme slovenski govoriti. Tudi jaz imam ženo Slovensko, a ne bi za vse na svetu dovolil, da slovenski govori“. Prišedši iz hiše sreča mene v spremstvu prijatelja mojega ter bruhne nama v obraz „sveto“ svojo jezo: „Tu gori je neka „slava“, ki hoče po vsej sili, da otrok slovenski govori“. Peresu ni mōči opisati čutstva, ki prešinjajo dušo slovenski čutečega in otročiče svoje ljubečega očeta, čuvšega take sramotnozagrizeni besede. Vprašal sem lahonskega starca, čemu da se tako vjeda? Na to mi odgovori: „Ali ne smo tu v Trstu?“ Jaz pa: „Da v Trstu smo, ali — hlala Bogu! — še v avstrijskem Trstu, kjer imajo po ustavnih zakonih vsi narodi jednake pravice“ — Zavrne me, da vzlic temu ni prav, da se otroci silijo slovenski govoriti. Jaz sem mu sveda ugovarjal ter ga vprašal, zakaj bi ravno otroci ne smeli slovenski govoriti. Nato moje vprašanje dobil sem pa odgovor, kateri nam v bengaličnem svitu kaže vso lahonsko domisljavnost in oholost; odgovor ta nam pravi, da bi v italijanskih krogih zastoj iskali pravicoljubja in ljubezni do resnice; nam pravi, da le boj, pogumen boj, nas more dovesti do naših pravic, in da sestranko, v kateri veljajo taki nazori, ni sprave, ni kompromisa. — Odgovoril mi je namreč: perche noi non vogliamo!!! —

Še en dogodek: Nedavno razžalil je nek italijanski bogataš z besedo „ščavo“ jednega naših najodličnejših mož. Ko pa je videl, da bi stvar utegnila postati resna, dal me je klicati na policijo, ter me tam — tak je lahonski značaj! — prosil odpuščenja, češ, da ni hotel žaliti dotičnega gospoda, ni moje malenkosti in „meno che meno“ narodnosti naše. Vprašal me je nadalje, kaj da naj stori, da ga pri miru pustim. Odgovoril sem — obrnjen proti g. komisarju —, da naj g. C. spoštuje druge narodnosti in se vede tako, kakor se spodobi, pa ga bo vsakdo pri miru pustil. G. komisar mi je rekel, da naj se le do njega obrnem, ako bi mé kdo žalil z besedo „ščavo“. Pripomnil sem še, da je pač žalostno, da mora priprosti rokodelci „inteligentne“ gospode spodobnega vedenja učiti — Tu imate, gospod urednik, dva dogodka, pričujoča nam, kako zagrizeno je vse proti nam: pričena pri cvetu tukajšnjega italijanskega prebivalstva doli do najzadnjega fakina. Taki dogodki so pa za nas glasen opomnik, da se tudi mi poprimemo skrajne odločnosti in da nam bōdi geslo: Ne vdajmo se!

Iz Rojana se nam piše: Javiti mi je, kako so se pri nas dovršili prazniki vseh svetnikov. Povrno bodem tudi omenil pogreba 21 letnega mladeniča, Antona Sosiča, kateri je po dolgej bolezni dne 31. oktobra zdišnil k Bogu dušo svojo. Bil je vrl mladenič in nekdani pevec. Pogreba udeležilo se je ogromno število ljudstva in Rojanski pevci. To je bilo kaj posebnega: lepo in mlo. Ko so raket iz sobe prinesli na dvorišče, zapeli so pevci „Naš zvezdami“. Krasna pesem segala je vsem do dna srca. V cerkvi so potem zapeli še „Uslisi“ in „Blagor mu“. Dolžnost me sili, da se v imenu vsega zbranega občinstva zahvalim našim vrlim slavicem ter iz dna duše zakličem: živeli pevci Rojanski! Dan sv. Justa po blagoslovu zbrali so se pevci v cerkvi pri katedralu, pri katerem smo mogli še enkrat slišati krasno melodijo gori omenjenih mrtvaških pesmi. Potem so šli skupno na en kozarec vina k g. M. Ferlugi „pri dvanajstih murvah“. Tu se je vrstila pesem za pesmijo do pozne noči. Poslušal sem in se veselil. Popraševal sem eno in drugo stvar, slednjič sem izvedel, da jih je še le polovica. Kaj pa, ko bi bili vsi, sem si mislil; tak močan zbor, taki basi, taki tenorji! In pa bariton g. Ferluga; to je kaj posebnega. Pri tej priložnosti pa smemo reči: malo nas je, pa smo junaci. Še par besedi. Ravno tisti

dan povabil je g. Matija Bole (gostilničar) Gretsarske pevce-kričače, podajače umrlje gnjile „Pro Patrie“. Povabil je tudi neko godbo — to je bila kaj čudna banda. Človeka je kar žalilo. Pri vsem tem je imel g. B. malo ljudi. Ko so domači k njemu zahajali, imel je boljše srečo. Slovenski zbori so ljudstvo vabili, te vrane jih pa odvrčajo. Dal Bog, da bi g. M. B. to sprevidel. Popotnik.

Pri občnem zboru pevskega društva „Hajdrih“ 1. nov. izvoljen je bil naslednji odbor: Predsednik: g. A. Gorjup; Tajnik: g. J. Nabergoj, ml.; Blagajnik: g. M. Ban. Odborniki: gg.: A. Kapun, T. Sardoč, M. Kalin. I. Cibic. Namestniki: J. Bukavec, F. Ukmar, A. Nabergoj. — Društvo je tekom preteklega leta lepo napredovalo. Ukljub obilnim stroškom za nov krasen oder, muzikalije in druge potrebne priprave imel je „Hajdrih“ prebitka 10 gl. ter je še posebej nabral 34 gl. za društveno zastavo. Njegov napredek v petji je pa imelo slavno občinstvo priliko opazovati o priliki letošnje poletne veselice. Posebno hvalevredno je pa, da je pristopilo na novo več mladeničev k temu prekoristnemu društvu, kar bo gotovo pripomoglo, da se bo redkeje razlegalo po vasi ostudno laško rjovenje. — Po dokončanem zboru vršila se je med pevci lepa zabava, pri kateri so se izustile kaj lepe napitnice, ter se poravnala vsa nasprotja, ki so bila nastala med letom med društveniki. V bratskeji slogi ločili so se „Hajdrihovi“ v poznej uri obljubjuoč si, da hočejo vedno zvesto podpirati društvo „Hajdrih“ ter pripomoči, da sijajno doseže svoj blagi namen.

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Gorici vabi vse svoje n. družbenice, častite goste, prijatelje in pokrovitelje nežne mladine k veliki besedi, katero priredi v nedeljo dne 9. nov. 1890. točno ob 8. uri zvečer v prostorih goriške čitalnice na korist stroškim vrtom. Spored: 1. „Slovenski svet“, vglasbil H. Volarič, moški zbor. 2. „Naš narodni dom“, zložil S. Gregorič, deklamacija. 3. „Spomin na potovanje v Egipt“, koncertni potpouri za dve c-tri, vglasbil A. Huber. 4. „Na goro“, vglasbil F. S. Vilhar, ženski zbor se spremljovanjem na glasoviru. 5. „Cvetka in deklica“, zložil Jeler Zorn, dvogovor. 6. „Slovo“, vlasbil F. S. Vilhar, za moški zbor in bariton samospev se spremljevanjem na glasoviru. 7. „Kuiawiak“, narodni ples poljski, za gosli in glasovir, vglasbil H. Wienawski. 8. „Kosana“, zložil J. Stritar. 9. „Nazaj v planinski raj“, vglasbil A. Nedved, mešan zbor. 10. „Stara mesto mlade“, poslovenil J. Starč, veselo-igra v enem dejanji. — Ustopnina za osebo 40 kr., za družino 1 gld. — Z ozirom na blagi namen priporoča se visokodušnej radodarnosti.

Skrajna predrznost. Iz Ajdovščine se nam piše: V nedeljo popoldne po večernicah pritepe se v cerkev sv. Ivana Krst. v Ajdovščini neki Planinec (Planina pri Vipavi). Vsede se v klop kraj mrtvaškega odra, pretvarja se kakor da bi molil in vsako toliko časa gre k odru, ter brba po denarju na krožniku. Verniki so to opazovali, opomnijo cerkvenika, da pazi na to človeče. Na to nanese v cerkev dobra sreča g. okr. sodnika in še jednega družega gospoda, ki tudi stvar brzo zapazita. Na povelje g. sodnika pride takoj orožnik, ki odvede uzmikača v tamnico. Zlikovcu je okolo 40 let in kakor je dosedaj izvestno, pograbil je okolo 3 gl. 90 kr.

Hudoben jezik. Nek Lahon piše v zloglasni list „Mattino“ dopis, v katerem toži župnika pri Jezuitih, kateri je po mislih lahonskega lažnika neki zaukazal, da bere dne sv. Justa slovesno sv. mašo en sam duhoven. Lahon v katoliškej cerkvi se nam zdi podoba svetopisemskega Farizeja v tempelju. Molit gotovo ne pride, temveč zabavljat; in „Mattinov“ nesramni pisun hoče smešiti župnika imenovane cerkve rekoč, da bi brez dvojbe „on sam bral sv. mašo z asistenco vseh farnih du-

hovnov, ako bi se slavil god slovenskih apostelnov sv. Cirila in Metoda“. Komentara ni treba, saj nam je zadosten komentar list „Mattino“, ki enake čenče pobira. Kolikor je nam znano, katoliška cerkev ne dela razlike mej raznimi svetniki. In kot taka povzdignila je tudi slovenska apostola sv. Cirila in Metoda.

Iz Ljubljanske okolice se nam piše: Smeje prečital sem „Cahejevo pismo“ v 85. šte. „Edinosti“. Da, tudi pri nas na Kranjskem je tako. Navadne nedelje poje se v cerkvi pri službi Božje še slovensko, a kadar je kak večji praznik, čuje se pa samo latinsko. Tudi jaz, in z mano večina družih, smo teh misli, da se v jeziku, kateri ljudje razumejo, Boga bolj časti, nego v tujem, nerazumljivem. — Nedavno bil sem navzoč pri vajah latinskega petja. In ko so prišli do neke nenavadne besede, začele so se pevke tako smejeti, da je bil učitelj prisiljen vaje prenehati. Čul sem tudi, da se je kaj enaka tudi že v cerkvi med službo božjo prigodilo. In pri vsem tem so nekateri gospodje vendar gluhi in slepi, da nič ne vidijo in nič ne slišijo. Pač bi bilo želeli, da se stvar predrugači. Gospodje učitelji in pevci pa naj si zapomnijo, da se z slovenskim petjem v cerkvi Boga ravno tako časti, ali pa še mnogo bolj, nego z latinskim.

Svarilo. Varujte se prodajalcev v judovskem ali starem mestu. Tam prodajajo jako ceno sprijene in gnjile reči; n. pr. jope, rokavice, žlice, vilice, avinčnike po 10 kr. tucat, ure po 1 gld. itd.

Marsikoga se že opeharili. Kdor ne verjame, se lahko prepriča; toda v svojo škodo. Judovski prijatelj.

S 1. novembrom t. l. odprl se je novoustanovljeni c. kr. poštni urad v „Podbrdu“, katerega je slavno c. kr. pošto in brzojavno vodstvo v Trstu blagovolilo gosp. Ivanu Torkarju izročiti.

Zopet petarda! Dne 5. t. m. na večer počila je zopet petarda in sicer na trgu pred kolodvorom. Pok je bil silen in je privabil na lice mesta obilo ljudi. Rečeni trg si naši irredentovci kaj radi izbirajo za svoje veleizdajske manifestacije; kajti tam stoji spomenik, ki nas spominja združenja Trsta z Avstrijo. Danes še enkrat opominjamo slavno vlado na apostrofo v članku našem, pisanem ob priliki obsodbe „gospoda“ Corettija.

Ponarejene bankovce od jednega goldinarja zasledili so po južnem Tirolskem. Narejeni so fotografičnimi negativami ter so bledejši od pravih; poznavaajo se osobito po papirju, koji nema v sebi temnih vlakenc, kakor dobri bankovci.

„Assicurazioni generali“. Meseca oktobra se je predložilo 472 predlogov za zavarovanje življenja v skupnem znesku gld. 1,639.112:20, izdalo se je 425 polic v zavarovalnem znesku gld. 1,381.562:20. Od začetka t. l. se je izdalo 4529 polic in zavarovana svota znaša goldinarjev 14,161.525:49. V istej dobi se je izplačalo odškodnin gld. 1,219.910:23. Dne 31. decembra m. l. stanje oddelka za zavarovanje življenja bilo je sledeče: Zavarovana svota gld. 116,904.648:39 glavnice in gld. 202.035:66 letne rente na 46,926 policah. Minolo leto je društvo izplačalo škode gld. 1,816.419:89 in od svojega začetka (1831) gld. 227,371.940:22.

Avstro-ogerski Lloyd izposodi si, kakor poročajo Dunajski časniki, en milijon goldinarjev, da sezida v noveji luki pet bangerjev.

„Učiteljski Tovariš“ št. 21 prinaša: Iz deželnega zbora kranjskega; Knjiga slovenska; Ukazi in odredbe šolskih oblastev; Književnost; Vprašanja in odgovori; Dopisi; Društven vestnik; Vestnik; Uradni razpisi učiteljskih služeb.

„Ljubljanski Zvon“ prinaša v 11. zvezku nastopno vsebino: 1. A. Aškerc: Jezdečeva nevesta. Balada. 2. L. A.: Zōri. 3. Josip Starč: Zadruga. Povest. (Dalje.) 4. A. Funtek: Jožef Cimperman. (Konec.) 5. And. Fekonja: Reformacija v Sloveniji. (Dalje.) 6. A. Funtek: Luči, XV,

XVI. 7. Josip Stare: Pisma iz Zagreba, XXIII. 8. L. A.: Kapela. 9. Dr. Glaser: Romeo in Julija. (Konec.) 10. P. Ladislav: Dodatki slovenski gramatiki. 11. Književna poročila. 12. Josip Apih: Statistična črtica dijaštva avstrijskih visokih šol. (Dalje.) 13. Listek.

„Vrtec“ št. 11 prinaša sledeče zanimivo gradivo: Sanje (pesen, A. Medved); Iglanovi (M. Saselj); Žetev (preložil — é); Ne vodi nas v izkušnjava!; Materina dušica; Pravljice o morji; Francozi v Kamniku; Listje in cvetje.

„Kmetovalec“ šte. 20. ima naslednjo vsebino: O slamorezniceh. — Poučen izlet na grajsčini Rakovnik in Mokronog. — Reja mlade živine. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti o. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Tržno poročilo.

Cene se razume, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

Cena od tor. do for	
Kava Mokka	100 K. 132.— 134.—
Rio biser jako fina	— — — — —
Java	— — — — —
Santos fina	114.— 116.—
— srednja	108.— 110.—
Guatemala	118.— 120.—
Portoriceo	133.— 135.—
San Jago de Cuba	136.— 137.—
Ceylon plant. fina	133.— 135.—
Java Malang. zelena	118.— 119.—
Campinas	— — — — —
Rio oprana	— — — — —
— fina	114.— 115.—
— srednja	109.— 110.—
Cassia-ligne v zabojih	28.50 29.—
Macisov cvet	390.— 400.—
Inger Bengal	22.— 24.—
Papar Singapore	60.— — —
Penang	50.— 51.—
Batavia	52.— 53.—
Piment Jamaika	34.— — —
Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.50 — —
— v zabojih	8.75 — —
Ulje bombažno amerik.	32.— 34.—
Leece jedilno j. f. gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	44.— 45.—
namizno M.S.A. j. f. gar.	53.— 54.—
Aix Vierge	64.— 66.—
— fino	59.— 60.—
Rošči pulješki	8.50 — —
dalmat. s cert.	9.50 — —
Smokve pulješke v sodih	13.— — —
— v venci	18.— 19.—
Limoni Mesina zaboj	8.— — —
Pomeranče Pulješke	— — — — —
Mandlji Bari La 100 K. 112.— — —	
dalm. La. s cert.	110.— — —
Pignolli	— — — — —
Riz italij. najlnej	21.50 — —
— srednji	20.— — —
Rangoon extra	16.50 — —
— I. a. carinom	14.75 15.—
— II. a.	13.— — —
Sultane dobre vrsti	6.— 7.—
Suho grozdje (opasa)	20.— 21.—
Cibebe	30.— 32.—
Slaniki Yarmouth sod	13.— — —
Polensvke srednje velikosti 100 K.	37.— 38.—
— velike	— — — — —
Sladkor centrifug. v vrečah certifik.	31.75 — —
Pačol Coka	11.25 11.50
Maadloni	9.50 — —
svetlorudeči	9.75 — —
temnorudeči	— — — — —
bohinjski	10.50 — —
kanarček	11.50 — —
beli veliki	10.50 — —
zeleni, dolgi	10.50 — —
— okrogli	— — — — —
mešani, štajerski	— — — — —
Maslo	83.— 85.—
Seno konjsko	2.— 3.—
— volovsko	2.5 3.50
Slama	2.50 3.50

JAKOB KLEMENC

trgovec

10-10

Via S. Antonio.

Ima v zalogi velik izbor raznovrstnega lepega volanega in družnega blaga za ženske obleke te se vedno nahaja v veliki množini izborne kotonine, baršuna, platna in fiane v raznih barvah. Dobre se bela zagrinjala vsake vrste in velikosti. Postreči more z najlepšimi namiznimi prti, volnenimi robci, pledi in ženskim ogrinjali. Na izbor ima možkih zavratnik in ovratnikov, in vsake vrsti svilnenih dežnikov. V obilnej meri se dobi za gospe vsakere preproge in lišpa za plese in žetve in to vedno nove, moderno in nezaležano blago. Vsaka naročila na deželo [po obrazcih ali muštrih] se izvrši hitro in točno ter lahko nekatere vrsti blaga brez daca na deželo pošlje. Svilnato hlago je vedno najnovejšega izdelka; svilnate trakove vsake velikosti za plese, ali za nagrobne vence, kakor tudi zlate in srebrne franže se dobe na izbor. Ima za slovenska društva trobojne svilnate trakove, v raznej širokosti. Ravno kar pripele nove jopice iz trikota za ženske. Za obilno naročbo se priporoča vsem p. n. domačinom, da ga pogostoma z naročili počastijo.

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 334.

2-30

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva.

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se prožijo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizki ceni. Da se ogne ponarejanju na eni strani v določeno ime izdelovalca Prendini in na drugi besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatljah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

Riccardo Dinelli

Via S. Lazzaro št. 15, Trst.

Zaloga alabastra vsake kvalitete in oblike.

Tovarna za gips

različnih vrst na drobno in debelo. Izdeluje kipe iz gipsa po nizkih cenah. 41-48

prilavljena od lekarja g. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplívno zdravilo, ki krepi želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko delovanje organov ureja in zdravi, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi. 8-15

Esence za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 stekleničah za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60 po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.28; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 350 za 50 kr. — V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tujih in inozemskih lekarnah.

Čas nam je preporočiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisanimi strojevi providjenu.

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavetke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vještane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzo i točno podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalih (skladištu) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.

Ona ima na prodaj naslednje knjige: Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvč. sada 40 tvrdo vezana n. 60 Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovcem n. 20 Vilim Tel, prevod C. Legnera n. 40 Ljudmila prevod J. Lebana n. 20 Filip prevod Križana n. 20 Antagona prevod Križana n. 20 Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin n. 20 Istra pjesma A. K. n. 20

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo. Kod naručivanja tiskarica i drugog, molimo naznačiti točno o naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Živic in družb. v Trstu

imajo v svojej zalogi, ulica Zonta št. 5. vsakovrstne stroje za kmetijstvo in vsako drugo rabo, kakor tudi vse za stroje potrebno. Posebno priporočajo s e s a l k e (pumpe) za klanje vode, pretakanje vina, gasenje požarev, škropljenje trt in drevja; cevi za vodovode in vsako drugo rabo izlita in kovanega železa, svineca, kaučuka, lana; mlatilnice in čistilnice za žito, mrvilnice za koruzo, slamoreznice, stiskalnice in mastilnice za grozdje itd.

Prodajajo le iskušeno izvrstno vnanje in domače, garantirano blago po niskih cenah, ter je razpošiljajo prosto carine po deželah. 18

Stroje pri nas kupljene popravljamo kadar je potrebna in prikrbimo za porabljenje njih delo, drage.

Schivitz & Comp.

Zdravnik za zobé

Fr. Dollereder

via Dogana št. 2

9-13

ordinuje od 9. do 5. ure.

KREMSKI ZENOF

svežeskuhan, najfinejši, sodček za poskušnjo á 1 gld. — sodček 5 kil 2 gld. 40 kr., sodček 2/4 kila 1 gld. 60 kr., 12 kilo 4 gld. 50 kr.; zenof za za ženske, sladak in mil 2 3/4 kila 2 gld. — na debelo razpošilja najcenejše

E. Michel,

5 3 TOVARNAR ZENOFa Krems. Nižje-Avstrijsko.

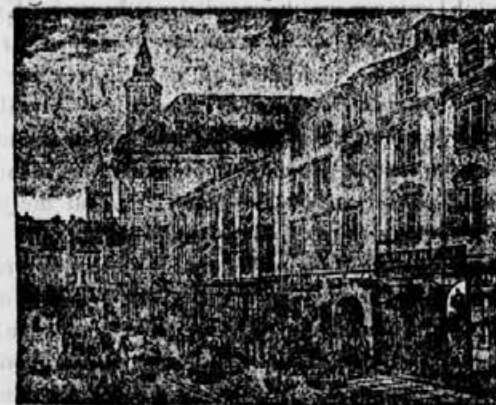
CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje. 11-17

Lekarna

Trnkóczy,

zraven rotovža

v Ljubljani

na

velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prišli pi menih zahval o naših izbornu skušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkóczy-jeve tvrde je pet, in sicer: Na Dunaji Viktor pl. Trnkóczy, V., Hundsturmstrasse 113 (moli kemična tovarna); dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radeckyp. 7 in Trnkóczy, VIII., Josefstädterstrasse 30. V Gradci (na Štajerskem) Vendelin pl. Trnkóczy. V Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy. P. n. občinstvo se prosti, ako mu je na tem ležeče, da spoda navedena zdravila s prvo pošto dobi, da nudi v tako le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice

Cvet proti trganju

(Gichtgelst),

za želodec so izvrstno uspešne, kot želodec krepilno, železo ločilno, odvajalno, bolečine olajšalno in slast do jedi oživljajoče zdravilo. — Sklenica stane 20 kr., tucet 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Opozorjamo, da take istinite Marijacejske kapljice dobivajo se v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem mestnem trgu v Ljubljani.

posvem najboljšo zdravilo, lajša in preganja bolečino pri skrhini (revmatizmu), pri trganju po udih, pri boleših v križi in živeh, pri oteklinah, otrpjenih udih, in in kiti itd. Zahteva naj se „dr. Matijevega cvetu zoper trganje“ s tikstoječim znamenjem. Steklenica 50 kr., tucet 4 gl. 50 kr.

Planinski zeliščni sirup kranjski.

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtolob, jetiko, prsne in pljučne bolečine: 1 steklenica 50 kr., 1 tucet 5 gl.

Kričistilne kroglice,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasani človeškega telesa, glavno čim, otrplosti udih, skaznem zledu, etruh in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr.

Trnkóczy-jeva hmeljeva sladna kava (zdravilna kava).

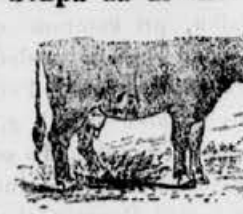
leško prebavljajoče, želodec krepilno, redilno sredstvo, je važna za vsacega in neobhodno potrebna v ohranjenje in dosogo zdravlja. 1/2 kil zametek 30 kr.

ANGLEŠKI ČUDOTVORNI BALZAM,

1 steklenica 10 kr., 1 tucet 1 gld., 5 tucatov samo 4 gld.

ZDRAVILA ZA ŽIVINO.

Štupa za živino.

Krave dajo mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja 1-50 kr., 5 zametkov samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za ko je

ponaga pri pretogu zli, otekanih kolien, kopitnih boleznih, otrplosti v boku, križi in otekanih nogah, izvijenih tih čanjih se tla, oprave in tih tih, kratka in tih tih, boleznih in hihah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane 1 gld., 5 stekel z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni TRNKOCZY-ja v Ljubljani zraven rotovža in vsak dan s pošto razpošiljajo